

**Informacija
o postupanju sa 10.500t pšenice
koju je bivše Ministarstvo ekonomije nabavilo
u aprilu mjesecu 2020 godine**

Ministarstvo ekonomskog razvoja je preuzelo u nadležnost 10.500t pšenice koja je smještena u silosima Luke Bar i koju je nabavilo bivše Ministarstvo ekonomije. O postojanju ove pšenice informacija je došla u trenutku kada je Luka Bar obavijestila o zarazi predmetne pšenice i to u decembru mjesecu 2020. godine. Kompletan postupak nabavke kao i sve relevantne informacije u vezi sa predmetnim poslom su zaštićene Rješenjem o proglašavanju stepena tajnosti interno. Nakon pribavljenog mišljenja Direkcije za tajnost podataka Ministarstvo ekonomskog razvoja je stavilo predmetno Rješenje van snage čime su se stvorili uslovi za kompletiranje dokumentacije i dalje postupanje a vezano za predmetnu pšenicu.

Zatečeno stanje u decembru mjesecu 2020 godine

Na osnovu člana 5 Zakona o interventnim nabavkama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 69/03) (u daljem tekstu: Zakon), Vlada Crne Gore je 6. aprila 2020. godine, bez održavanja sjednice, donijela Odluku o proglašavanju postojanja ozbiljnih poremećaja na tržištu izazvanih epidemijom zarazne bolesti COVID 19 ("Službeni list Crne Gore", br. 29/20) (u daljem tekstu: Odluka). Prethodno znači da je nastanak epidemije COVID 19 procjenjen kao ozbiljni poremećaj na tržištu. Odluka utvrđuje da se Plan interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu postaje operativan.

Vlada Crne Gore (u daljem tekstu Vlada) je isti dan 6. aprila 2020. godine donijela Plan interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu za 2020.godinu (u daljem tekstu: Plan) i Usvojila Informaciju o interventnoj nabavci pšenice u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu za vrijeme trajanja pandemije COVID-19. Zaključkom Vlade Crne Gore br.07-48 od 06 aprila 2020 godine, zadužuje se Ministarstvo ekonomije da prihvati ponudu TRANSGRAIN FRANCE S.A.S. od 02.04.2020 godine i ovlašćuje se Dragica Sekulić, ministarka ekonomije da sklopi ugovor o nabavci 10.000t pšenice. Ministarka ekonomije je donijela Rješenje br.009-328/20-1870/1 od 06 aprila 2020 godine o proglašavanju stepena tajnosti podataka "Interno" a vezano za sve informacije o pregovaranju i kupovini 10.500t pšenice.

Dragica Sekulić je kao ovlašćeno lice prihvatila ponudu i izvršena je nabavka 10.500t pšenice u iznosu od 2.406.915,00 eur FO Luka Bar, po fakturi TRANSGRAIN France S.A.S. br.8662000016 od 27. aprila 2020 godine.

Ministarstvo ekonomije je zaključilo Ugovor br.009-328/20-1424/6 od 29.04.2020. godine, sa "Jadroagent-om" d.o.o. Bar, međunarodnom pomorskom i saobraćajnom agencijom, za pružanje usluga špedicije za prihvata, organizaciju iskrcaja sa broda,

organizaciju uskladištenja i carinjenja 10.500t pšenice u "Luci Bar" A.D. i za tu uslugu je uplaćeno 48.825,00 eur. Pšenica je prebačena sa broda MUZAFFER ANA 02 maja 2020 godine u silose Luke Bar.

U silosima Luke Bar, pšenica je zaražena prvi put u julu mjesecu štetočinom "žižak" i izvršena je prva fumigacija (suzbijanje štetočina u skladištima koja podrazumjeva i elevaciju) koja je koštala 9.818,64 eur. Poslije toga pšenica je zaražena i drugi put u decembru mjesecu pa je ponovo izvršena fumigacija a faktura još nije isporučena. Treći, put na upozorenje iz Luke Bar izvršena je elevacija pšenice jer je primjećeno da temperatura u silosima raste i tek se očekuje fakturisanje te usluge.

Dakle fakturisani i plaćeni troškovi fumigacije su 9.818,64 eur. Očekuje se pristizanje još potraživanje za još jednu fumigaciju i jednu elevaciju što iznosi po analogiji sa prvom uplatom oko 11.000 eur ako je zaražen isti dio pšenice.

Rekapitulacija:

Troškovi fumigacije i elevacije ukupno 20.000 eur, fakturisano i plaćeno 9.818,64 eur.

Od maja 2020. godine je tekao rok gratis skladištenja u silosu u trajanju od 45 dana, u skladu sa Pravilnikom Luke Bar zaključno sa 15 junom 2020 godine. Prva faktura za skladištenje od 15-30.06. 2020 godine je plaćena u iznosu od 50.400,00 eur. Druga faktura za mjesec jul i august je plaćena u iznosu od 97.650,00 EUR. Faktura za mjesec septembar je isplaćena u iznosu od 47.250 eur. Faktura za mjesec oktobar je isplaćena u iznosu od 48.825,00 eur. Jadroagent d.o.o Bar je dostavio račun br. F-1224/20 od 18.12.2020. godine, za mjesec novembar, na iznos od 47.250,00 EUR. Nedostaje faktura za skladištenje u mjesecu decembru.

Rekapitulacija:

Troškovi skladištenja su na mjesečnom nivou 47.250 eur (za mjesec sa 30 dana) a 48.825,00 eur (za mjesec koji imaju 31 dan).

Troškovi skladištenja su ukupno 340.200 eur zaključno sa 31.12.2020 godine.

Fakturisano je 291.375,00 eur a plaćeno 244,125,00 eur.

Ukupno troškovi fumigacije, elevacije i skladištenja u 2020 godini iznose 360.200 eur.

Planom je propisano da iznos neophodnih finansijskih sredstava za realizaciju Plana obezbjeđuje Ministarstvo finansija, uz prethodnu saglasnost Vlade, iz sredstava budžetske rezerve, u skladu sa članom 7 Zakona.

Pšenica je skladištena u Luci Bar skoro 9 mjeseci a u skladu sa Planom, pšenica se mora pustiti u promet u vidu brašna i to preko nosioca snadbijevanja po opštinama. Ovo je veoma važno pitanje, jer je Planom predviđeno da nosioci snadbijevanja koji su taksativno navedeni u Planu, imaju obavezu da predmetnu robu puste u promet. Planom je predviđeno da nosioc snadbijevanja vodi posebnu knjigovodstvenu evidenciju o robi koja se isporučuje kroz interventne nabavke. Planom je propisano i da se nosiocu snadbijevanja priznaje trgovačka marža koja je bila prosječna u period tri mjeseca prije nego što je došlo do poremećaja na tržištu. Ostatak prometa u

maloprodaji za ovu robu treba se kalkuliše za troškove nabavke i ostale manipulativne troškove. Ovaj dio prometovanih sredstava se uplaćuje u Državni budžet na mjesečnom nivou do trenutka prodaje cijele zalihe. Planom nije predviđeno da se roba koja je predmet interventnih nabavki stavlja u promet od strane organa državne uprave.

Faze postupanja

Shodno navedenom postupak podrazumjeva sljedeće faze:

I Nabavka robe – 10.500t pšenice

II Prevoz, skladištenje i mljevenje pšenice u brašno

III Distribucija brašna do nosioca snadbijevanja

Faza I

Ova faza (nabavka robe) nije završena jer se završava carinjenjem što će dodatno koštati još 7% od ukupne vrijednosti pšenice u trenutku izmještanja pšenice iz Luke Bar. Pravno formalno pšenica nije još puštena u slobodan promet. Ovakva roba se carini onda kada je već ugovoreno dalje postupanje sa njom.

U međuvremenu, u ovom trenutku se stvaraju veliki troškovi skladištenja, pšenica već stoji 9 mjeseci u skladištima koja nijesu ni predviđena za toliko zadržavanje. Prethodno je vidljivo iz činjenice da se treći put dešavaju incidenti sa zaražavanjem pšenice. Planom nije propisan rok za zadržavanje robe u interventnoj nabavci nego je upravo cilj da se što prije i efikasnije interveniše na tržištu.

U julu mjesecu je pribavljena informacija od Nikšićkog mlina u kojoj se nudi smještaj u njihovim silosima za 35.000 eur za 180 dana (6 mjeseci). Ovi silosi su renovirani prije dvije godine u skladu sa međunarodnim standardima pa su pored neuporedivo manje cijene skladištenja i uslovi mnogo bolji. Takođe, ovi silosi su i namjenjeni za smještaj pšenice za mljevenje u mlinu koji se nalazi u njihovoj neposrednoj blizini. Postoji mogućnost smještaja u silosima u Spužu i u Nikšiću (vlasnik je isti) a mlinovi u njihovom okruženju su u Spužu "Šajo" a.d. i u Nikšiću "Nikšićki mlin a.d."

Faza II

Kao što je navedeno, stanje pšenice je već upitno, predugo se nalazi u silosima luke Bar i hitno je da se pristupi fazi prevoza pšenice iz Luke Bar kako bi se skladištila u uslovnim silosima i počeo postupak mljevenja.

Zakon o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore", br. 74/19) propisuje pravila postupaka javnih nabavki radi zaključivanja ugovora ili okvirnog sporazuma o javnoj nabavci robe, radova ili usluga. U konkretnom slučaju, potrebno je da Vlada Crne Gore ovlasti Ministarstvo ekonomskog razvoja da formira interministarsku radnu grupu a za

potrebe zaključivanja ugovora o usluzi prevoza predmetne pšenice i zaključivanje ugovora o skladištenju pšenice. Radna grupa mora da se sastoji uz člana Ministarstva ekonomskog razvoja i od članova iz Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva kapitalnih investicija (sektor saobraćaja).

U toku ove faze – procedura javnih nabavki, izmještanje, prevoz i skladištenje traju najmanje 30 dana, Ministarstvo ekonomskog razvoja će kontaktirati organe lokalne samouprave a vezano za prihvatanje brašna i potrebe na njihovom tržištu. Kada se potrebe definišu, u zavisnosti od potrebnih količina pristupiće se ugovaranju za mljevenje pšenice.

Faza III

U slučaju da se izjavi potreba za distribucijom brašna, Ministarstvo ekonomskog razvoja će imati spreman plan distribucije ka nosiocima snadbijevanja i ponudiće ga Vladi Crne Gore na saglasnost.

Ukoliko se ispostavi da nije potrebno intervenirati na tržištu sa dodatnom količinom brašna onda će se utvrditi da ne postoji ozbiljni poremećaj na tržištu. U ovom slučaju Odluka će se staviti van snage. U isto vrijeme je neophodno da se stavi van snage Zakon o interventnim nabavkama i simultano donese Odluka Vlade o osnivanju Državnih robnih rezervi.

Rezime

Zakon o interventnim nabavkama donešen je 2003 godine, čime je prestao sa radom organ koji je bio nadležan za upravljanje robnim rezervama (Republička direkcija za robne rezerve) onemogućena je i funkcija stvaranja robnih rezervi. S tim u vezi, a imajući u vidu da je zatečeno stanje da je bivša Vlada Crne Gore obavila nabavku 10.500t pšenice i skladištila istu u Luci Bar, u ovom trenutku se mora pristupiti daljem postupku distribucije brašna stanovništvu.

Ukoliko se ispostavi da nema potrebe za ovom intervencijom na tržištu, treba stvoriti pravne preduslove da se upravljanje ovom robom preuzme od organa koji bi dobio nadležnost upravljanja robnim rezervama. S tim u vezi obaveze su i da se stvore tzv. Strateške rezerve goriva po Regulativi EC a takođe postoje i druge potrebe za upravljanje robnim rezervama u Crnoj Gori pa bi ova pšenica mogla da posluži i kao početni osnov za administrativno upravljanje robnim rezervama.

Na osnovu izloženog predlaže se da Vlada Crne Gore donese sljedeće

ZAKLJUČKE

1.Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o postupanju sa 10.500t pšenice koju je bivše Ministarstvo ekonomije nabavilo u aprilu mjesecu 2020 godine.

2. Zadužuje se Uprava za bezbjednost hrane da bez odlaganja izvrši inspekcijski nadzor u silosima Luke Bar i konstatuje stanje u kome se nalazi pšenica.
3. Zadužuje se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja da iz sredstava budžetske rezerve, "Jadroagentu" d.o.o – Bar izvrši plaćanje troškova skladištenja 10.500t pšenice za mjesec novembar, shodno računu br. F-1224/20 od 18.12.2020. godine, na iznos od 47.250,00 EUR.
4. Zadužuje se Ministarstvo ekonomskog razvoja da formira interesornu radnu grupu za potrebe zaključivanja ugovora o usluzi prevoza predmetne pšenice i zaključivanje ugovora o skladištenju pšenice.
5. Zadužuju se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo kapitalnih investicija da u hitnom roku delegiraju članove Radne grupe iz tačke 4 ovog zaključka.
6. Zadužuje se Ministarstvo ekonomskog razvoja da prihvati izabrane ponude iz postupka javnih nabavki i ovlašćuje se Jakov Milatović, ministar ekonomskog razvoja da zaključi Ugovor o prevozu 10500t pšenice i Ugovor o skladištenju iste.